

SZÖVEG ÉS KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
RIPORT

NÉGY GENERÁCIÓ – 111 ÉV

A Folly Arborétum első különleges csemetéit dr. Folly Gyula ültette, majd a kertet évtizedekkel később fia, szintén dr. Folly Gyula fejlesztette tovább nemzetközileg is jegyzett fenyőgyűjteménnyé. Igazi, a szélesebb közönség által is látogatható öthektáros arborétummá az agrármérnök unoka, Folly Gyula kezei alatt fejlődött a rendszerváltás utáni időszakban. Jelenleg a dédunokák, dr. Folly Réka és Folly Judit járják azt a rögzös utat, amit a Pécsről ideszármazott dédpapa jelölt ki az első kapavágással 1905-ben. A család 111 éve őrzi és fejleszti a családi örökséget.

- ◆ A pécsi Zsolnay-család és porcelángyár orvosaként praktizáló alapító amatőr botanikus volt. Feleségül vette a Balaton-felvidéki nagybirtokos Csigó család egyik lányát, így került a Folly név a Badacsonyi térségébe. A későbbi arborétumnak helyet adó, tízhektáros, szőlővel telepített területet a család nyári és hétfégi rezidenciaként használta. Folly Gyula a birtokból kikanyarított meredek, köves részen – amely alkalmatlan volt szőlőművelésre – hétfvégenként hódolt hobbijának.

„A kezdetekben megérzésből telepítette a különleges fenyőfajtákat” – kezdi az arborétumot jelenleg vezető Folly Réka, miközben saját készítésű fenyőörügszörpöt kóstolgatunk az arborétum csodálatos balatoni panorámát nyújtó borteraszán. „Nagyon jól ráéreztem a dédnagypapa arra, hogy ez egy olyan katlanszerű mélyedése a kisörsi hegynek, amely védett a szelektől és a nagy hidegtől. A Balatonról visszaverődő napsugarak pedig olyan mediterrán mikroklimát teremtenek, amely nemcsak a badacsonyi tőkétet hizlalja, hanem, mint ez az azóta eltelt 111 évben beigazolódott, sok különleges növényfajt is eltart.” Például Közép-Európa legidősebb szírborókája is ebben az arborétumban él és számos olyan különleges mediterrán fenyő is megél itt, amely amúgy csak sokkal délebbre érzi jól magát. Folly Gyula azonban csak annyit láthatott életében, hogy bizonyos növények megeredtek: 1915-ben tbc-t kapott az egyik betegétől és belehalt.

„Hét gyermek maradt utána, akik közül az agyonkényeztetett legkisebb gyerek, az egy szem fiú volt a nagyapám. Mivel négyéves volt, amikor a dédnagypapa meghalt, az arborétum sokáig gondozatlan maradt, viszont a természet szép csendben végezte a dolgát, és a második világháború is megkímélte. Közben nagyapapa is felcseperedett, közzgazdásszá érett és a tapolcai bank igazgatójaként dolgozott. 1950-ben aztán kirúgták,

mert rendszerellenesnek számított. Nem volt más választása, minthogy az egykori nyári rezidenciára költözzön feleségével és négy gyermekével. A XIX. század utolsó harmadában épült házban nem volt víz és fűtés, és az addig megszokott banki életviteléhez képest éles váltás volt Nagyapám számára, hogy immár a gyümölcsből és a szőlőből kellett eltartania a családját. Szerintem ezt soha nem tudta igazán feldolgozni.”

Az első néhány évben a nagyapapa dr. Folly Gyula *érdemben* nem tudott foglalkozni az arborétummal, hiszen el voltak foglalva a túléléssel. *Épphogy odaköltöztek* a badacsonyiörsi birtokra, *államosították* a családi tulajdon 90 százalékát. A helyi téesz minden négyzetmétert igyekezett hasznosítani, de szerencsére a fenyők által borított terület jó része annyira köves, hogy alkalmatlan a szőlőművelésre. „A bejárat melletti

szőlőt mindenesetre az állami gazdaság telepítette – veti közbe nevetve –, ez a Budai Zöld, az ebből készült borunkat nagyon felkapták 2011-ben, amikor palackos borainkkal megjelentünk a hazai piacon.

Érdekes módon a nagypapa a kezdetektől fogva csempészett csemetéket az államilag művelt szőlősorok közé is. *Édesapám* mesélte is, hogy gyerekként többször *lázadt* ez ellen, mert értelmetlen erőfeszítésnek tartotta, de nagyapám csak legyintett: „lesz ez még *újra* a miénk”. Bár dr. Folly Gyula folytatta a telepítéseket – 1953-tól kezdve először az arborétumban található lakóház előkertjét *ültette be*, majd a teraszokat is betelepítette növényekkel –, az 1960-as évek végén a szombathelyi víz-műveknél talált munkát, oda is költözött feleségével, így Réka édesapja frissdiplomás agrármérnöként vette át az arborétum irányítását. Az 1970-es évektől kezdve váltak rendszeressé Folly Gyula utazásai, amelyek családi nyaralások voltak, de mindig *összekötve különböző* arborétumok, kertészetek, faiskolák meglátogatásával. 1981-es nyugat-európai gyűjtőútnán

mintegy száz „új” növényfajt hozott, ezek jelentős része a felső teraszra került. *„Édesapám* csinált igazi arborétumot a kertből. Körbekerítette, sétautakat épített, kitéblázta a különleges fajokat. 1977-ben díszfaiskolát létesített a lakóház bejáratával szemben, ezzel biztosítva az arborétum egyre növekvő fenntartási költségeit. A rendszerváltozás után készpénzért vásárolt földek fejében csereszereződésekkel megoldotta, hogy az egész arborétum visszakerüljön családjunk tulajdonába. Nyugdíjas éveiben azonban nem tudott beletenni elég *pénzt és energiát*. *Bár két alkalmazottal dolgozott, 2000 és 2010 között* a terület egyre elhanyagoltabb állapotba került.”

Réka apját konok, ugyanakkor rendkívül kitaró és a szűkebb és tágabb közösségéért tenni akaró emberként ismerték. Nagy fájdalom volt, hogy elsőszülött, kertészmérnök fia nem akart együttműködni vele a birtok vezetésében, ezért egy idő után többi gyermekéhez fordult segítségért. A feladatot, azaz az arborétum vezetését végül Réka vállalta el, aki akkoriban Budapesten élt férjével és három gyermekükkel, és fogorvosként dolgozott.

„2010-ben Badacsonyba költöztünk, egy évem volt arra, hogy mindent megtanuljak. Elég ijesztő helyzet volt...szőlő, kert, faiskola, semmit sem értettem ezekhez. Persze még most is folyamatosan fejlődnöm kell, de kellő alázattal és kitaró érdeklődéssel úrrá tudok lenni a kihívásokon.”

Réka az arborétum mellett jelenleg heti háromszor fél napot fogorvosként praktizál Keszthelyen és három gyermeket nevel. Közgazdász férje megtartotta budapesti állását, így a hét felét a fővárosban tölti. Ketten vezetik a céget, amelynek tíz alkalmazottja van. A szép sikereket elérő és számos díjat nyert borászatot húga, Judit viszi, ezért végzett el egy borászati iskolát 2011-ben. „Az isteni Gondviselés szerepe kézzel fogható családjunk és a kert történetében, ezért választottunk bibliai idézetet szobortalapzatunkra és állítottunk egy *különleges fészületet a kert egyik csendes zugába*. Fontosnak tartjuk, hogy az idelátogatók ráérezhessenek a cédrussziluettek mediterrán hangulatán túl a családjunk által képviselt értékekre is. Az iskolások környezettudatos nevelését is fontosnak tartjuk, ezért előzetesen regisztrált iskolás csoportokat

ingyenesen fogadunk. Kiemelten fontos látogatóink a családok, akiket kedvezményes belépővel, bor- és szörpkóstolóval, függőágyakkal, pelenkázóval és egy új játszótérrel várunk.”

A Folly arborétum egy nyertes európai uniós pályázatnak köszönhetően Tapolca városával együttműködve 2015-re megújult: korszerűsítették a sétányokat, játszó- és pihenőtereket alakítottak ki, borterasz épült a bejárat mellett. A felújítás ünneplésére rendezett nyílt nap április végén olyan jól sikerült, hogy idén is megrendezték közel kétezer látogatóval. A tervek szerint hagyomány lesz belőle és *ősszel is hasonló rendezvényre készülnek*. Nyári estékre pedig zenés borvacsorákra invitálják a nagyközönséget.

Réka szerint a „mindig pörgős Badacsonyhoz képest a badacsonyörsi arborétum eldugott helyen van, emiatt fel kell csalogatni ide az embereket. Mégis, aki egyszer idetalál, azt annyira megigézi a birtok különlegessége, hogy rendszeresen visszatér, ezért éves bérlet is kapható a látogatók igényének megfelelően.” ♦

